

Tarina Keisarinkodon nimen takana

Kuninkaantie eli tie Turusta Viipuriin

Vanha Turun ja Viipurin välinen maantie kulkee aivan Keisarinkodon vierestä. Tämä väylä on ollut olemassa jo varhaiselta keskiajalta asti Turun ja Viipurin linnojen välillä. Turun linna oli perustettu vuonna 1280 ja Viipurin linna vuonna 1293 ja näiden välille tarvittiin ratsupolku. Koska sen ajan tärkeimmät kylät sijaitsivat lounaisten ja eteläisten jokisuiden lähellä, oli luonnollista ratsastaa kylästä kylään ja vähitellen kirkolta kirkolle; tuolloin liikuttiin myös asutuilla alueilla, joilla oli mahdollisuus yöpyä ja saada ruokaa. Suorempi reitti Viipuriin olisi kulkenut asumattomien erämaiden halki.

Turun ja Viipurin välisen tien läheisyyteen nousi useita kartanoita, niistä Keisarinkodon naapureina sijaitsevat Tuorlan ja Raadelman kartanot.

Raadelman kartano on taustaltaan keskiaikainen katolisen kirkon tila, joka otettiin Kustaa Vaasan aikana 1500-luvulla kruunun haltuun. Vapaaherra Seved Bååth, maaherra Christoffer Johan Rappe ja suurliikemies Jakob Bremer kuuluvat kartanon 1600–1700-lukujen omistajiin.

Turun akatemian lääketieteen professori Gabriel Erik Haartman osti Raadelman kartanon vuonna 1792. Haartman rakennutti vuoden 1800 tienoilla Raadelmaan uuden päärakennuksen uuteen paikkaan, Kuusistonsalmen rannalla kohoavalle kukkulalle, jolla se sijaitsee tänäkin päivänä, tosin ulkonäköään suuresti muuttaneena.

Keisari Aleksanteri I vierailee Raadelmassa

G.E. Haartman edusti Turun Akatemiaa jäsenenä valtuuskunnassa, jonka Aleksanteri I kutsui Pietariin neuvottelemaan Suomen tulevaisuudesta syksyllä 1808. Haartman pääsi nopeasti keisarin suosioon ja sai aatelistarvon joulukuussa 1810.

Keisari vieraili mielellään myös Raadelman kartanossa. Ensimmäisen kerran hän vieraili Raadelman kartanossa Porvoon valtiopäivien avajaismatkansa yhteydessä vuonna 1809 ja myöhemmin myös tavatessaan Ruotsin kruununprinssi Bernadotten (kruunattiin v. 1818 Kaarle XIV Juhanaksi) vuonna 1812.

Vuoden 1812 vierailusta Raadelmassa kerrotaan seuraavanlaista tarinaa:

”Ilta oli jo pitkällä, kun keisari saapui Piikkiöön. Hän ei halunnut vaikeuttaa vastaanottoseremonioita Turussa myöhäisellä saapumisajallaan. Siksi hän halusi yöpyä vanhassa tutussa Raadelmassa, jonne hän saapui ennalta ilmoittamatta. Kartanon emäntä, professori Haartmanin vaimo Fredrika Sofia (o.s. Fock) oli yksinään kotona. Hänen miehensä oli lähtenyt Turkuun kuten kaikki muutkin silmää tekevät ollakseen suurta vierasta vastaanottamassa. Rouva Haartman oli ymmärrettävästi erittäin hermostunut korkean vierailun johdosta. Hänellä ei ollut mitään riittävän hienoa tarjottavaa, mutta hän kysyi kuitenkin kohteliaasti, mitä Hänen Majesteettinsa suvaitsi toivoa. Keisari, joka näki hänen hermoilunsa, sanoi, että kuppi teetä riittää, muuta ei tarvita. Mutta teetähän ei talosta löytynyt. Hädissään rouva Haartman kääntyi silloin Aleksanterin kamaripalvelijan puoleen, joka kertoi, että hänellä aina oli kaiken varalta Hänen Majesteettinsa omaa teetä mukana matkassa. Tätä talon rouva sitten tarjosi. Keisari sai teensä ja kiitteli emäntää teen erinomaisesta laadusta. Rehellisenä luonteena rouva Haartman ei voinut ottaa vastaan ansaitsematonta kiitosta, vaan korkean vieraan ystävällisen käytöksen rohkaisemana uskalsi kertoa keisarille tämän nauttineen omaa teetään. Tästä keisarin kerrotaan olleen varsin huvittunut.”

" Keisari, joka näki hänen hermoilunsa, sanoi, että kuppi teetä riittää, muuta ei tarvita."

Piirros: Timo Väntsi.

Tarina ei välttämättä ole kaikilta osin aivan tosi. Varmaa on kylläkin, että Turun arvohenkilöt, kenraalikuvernööri Fabian Steinheil etunenässä, odottivat keisaria saapuvaksi Turkuun jo illalla, mutta tämä yöpyi Raadelmassa ja tuli Turkuun vasta seuraavana aamuna. Tämän vierailun muistona Raadelmaan jäi keisarin rintakuva, jonka tämä itse lahjoitti.

Lähteet: Manninen, Tapio & Nieminen, Johanna: Piikkiön historia 2. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 2004. ISBN 952-91-7600-6.

Gardberg, C. J & Dahl, Kaj: Kuninkaantie Turusta Viipuriin. Otava, 1991. ISBN 951-1-11400-X.